

**Nova strategija
i akcijski plan Vijeća Europe
za socijalnu koheziju**

**odobrilo Vijeće ministara Vijeća
Europe dana 7. srpnja 2010. godine**

NOVA STRATEGIJA SOCIJALNE KOHEZIJE

I. Uvod

1. Vijeće Europe definira socijalnu koheziju kao sposobnost društva da osigura dobrobit svih svojih članova - svodeći nejednakost na najmanju moguću mjeru i izbjegavajući marginalizaciju - da upravlja razlikama i podjelama te da svim svojim članovima osigura priliku za postizanje dobrobiti. Socijalna kohezija je politički koncept na kojem se temelji ispunjavanje tri ključne vrijednosti Vijeća Europe: ljudska prava, demokracija i vladavina prava.

2. Vijeće Europe osnovano je 1949. godine radi promoviranja vrijednosti mira, demokracije, ljudskih prava i dostojanstva te rada na stabilnim demokratskim institucijama koje vladi i građanima nude pouzdan pravni okvir. Ono je, stoga, jedini paneuropski forum na kojem se može raspravljati o promjenama kroz koje prolaze europska društva i jedini može uspostaviti program koji će važiti širom Europe, a čiji je naglasak na socijalnim pravima, socijalnoj politici i socijalnoj koheziji koji se temelje na solidarnosti, suodgovornosti i pluralizmu.

Zašto strategija za socijalnu koheziju u 21. stoljeću?

3. Socijalna kohezija je dinamički proces i osnovni uvjet za socijalnu pravdu, demokratsku sigurnost i održivi razvoj. Podijeljena i nejednaka društva nisu samo nepravedna, ona također ne mogu osigurati dugoročnu stabilnost.

4. Ova Nova strategija socijalne kohezije predstavljena je u vrijeme kada se mijenja značenje izraza „napredak“. U prošlosti je napredak značio viziju prosperiteta, pravde i slobode. Danas napredak znači zaštitu društva od regresivnih trendova, osiguravanje održivosti socijalne pravde u kontekstu ograničenih materijalnih i ekoloških resursa, izbjegavanje nepopravljivih situacija i osiguravanje međugeneracijske jednakosti. Socijalni napredak traži pobliže ispitivanje socijalnih i ekonomskih nejednakosti, kao i socijalnih i ekoloških troškova trenutnih obrazaca proizvodnje i potrošnje.

5. Strategija socijalne kohezije je, stoga, ključni način osiguravanja da svi kojih se to tiče sudjeluju i surađuju u potpunosti u demokratskom i održivom razvojnom procesu. Sva se društva suočavaju sa sukobima i podjelama koji su izazvani nejednakostima u raspodjeli bogatstva, etničkoj i kulturalnoj raznolikosti te različitim načinima na koje uvjeti okoliša utječu na život ljudi.

6. Na svom 2. sastanku na vrhu šefova država i vlada Vijeća Europe, zemlje članice prepoznale su da je socijalna kohezija „jedna od najvažnijih potreba šire Europe i treba joj pristupiti kao neophodnom dodatku promocije ljudskih prava i dostojanstva“. Vijeće Europe učinilo je mnogo za promociju i razvoj koncepta socijalne kohezije. Pomoglo je u njegovoj operacionalizaciji promoviranjem pristupa socijalnim pravima i istražilo je teme kao što su: kako poboljšati kvalitetu zajedničkog života, pozitivni učinak na javne politike te razvoj i korištenje indikatora.

II. Rad na socijalnoj koheziji

7. Nova strategija temelji se na četiri stupa:

- ponovnom investiranju u socijalna prava i kohezivno društvo,
- izgradnji Europe na odgovornostima koje su zajedničke i socijalne,
- jačanju predstavljanja i demokratskog donošenja odluka te proširivanju socijalnog dijaloga i građanskog angažmana,
- izgradnji sigurne budućnosti za sve.

Bit će dopunjena Akcijskim planom Vijeća Europe za socijalnu koheziju.

A. Ponovno investiranje u socijalna prava i kohezivno društvo

8. Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (Europska konvencija o ljudskim pravima – ETS br. 5) i Europska socijalna povelja (ETS br. 35) sačinjavaju bit posvećenosti Vijeća Europe ljudskim pravima, uključujući ekonomska i socijalna prava. Kako bi od njih načinile referentni standard za čitavu Europu, sve zemlje članice koje to još do sada nisu učinile pozivaju se da razmisle o potpisivanju revidirane Europske društvene povelje (ETS br. 163) i Protokola kojim se uspostavlja Sustav kolektivnih žalbi (ETS br. 158), kao i Europskog zakonika o socijalnoj sigurnosti (ETS br. 48) i njegovog Protokola (ETS br. 48A). Socijalna i ekonomska prava smanjuju strahove građana koji se ispoljavaju na razne načine i jamče određenu sposobnost suočavanja s budućnošću.

9. Socijalna prava igrala su istaknutu ulogu u Europskom razvoju i razlikovanju Europe od ostalih regija u svijetu. Europski model socijalnih prava služio je za stvaranje i održavanje socijalne kohezije i socijalne solidarnosti, iako globalizacija i ostali razvoji vrše pritisak na taj model. Pojava primjera razdijeljenog društva u kojem se sve veći broj ljudi suočava s preprekama potpunog uživanja nekih prava ili koji ovise o naknadama i drugim javnim službama, zajedno sa sve većim nejednakostima između bogatih i siromašnih, predstavlja jedan od najvećih izazova za socijalnu koheziju u Europi.

10. Vijeće Europe je na prvoj crti razvoja novog shvaćanja građanstva i promovira aktivnosti kojima bi se izbjegla polarizacija društava. Stoga je analiziralo prepreke i pristup socijalnim pravima kroz širok raspon područja, dalo je primjere kako se te prepreke mogu svladati i prepoznalo je principe za poboljšavanje takvih pristupa. Razvilo je smjernice za politiku o pristupu socijalnim pravima preko različitih sektora, uključujući razna područja socijalne politike, koje će članice provoditi.

11. Odražavajući promjenu socijalnih uvjeta, revidirana Europska socijalna povelja definirala je seriju novih prava. Prilagodba i promjena nužne su u svijetu gdje se stalno pojavljuju nove mogućnosti i nova ograničenja.

12. Politike moraju osigurati sljedeće:

- pristup socijalnim pravima jamči se u praksi i ta se prava razvijaju i dalje, s ciljem stvaranja uvjeta za dobrobit svih. Procedure i metode za davanje socijalnih prava trebale bi omogućiti društvu da se razvija, uzevši u obzir izazove pluralističkih društava i udovoljavanje potrebi za promjenom i socijalnom mobilnosti,
- prepoznate su i svladane prepreke za pravilno razumijevanje prava, odgovornosti korisnika, očekivanja i procedura koje proizlaze iz korištenja institucionalnog jezika,
- članovi grupa u potencijalno ugroženoj situaciji u potpunosti uživaju svoja socijalna prava eliminacijom bilo kojeg izvora dvostrukih standarda, diskriminacije i nagomilavanja poteškoća,
- sve interesne strane i ostali sudionici posvećeni su dugoročnoj financijskoj i kvalitativnoj održivosti socijalnih prava. Upravljanje zdravstvenom skrbi i socijalnom zaštitom zahtijeva od građana i interesnih strana odgovornost i sudjelovanje. Građani bi trebali igrati aktivnu ulogu u svim reformama i biti svjesni njezinih dugoročnih posljedica,
- poduzimaju se koraci za promoviranje dobrobiti i osnaživanja obitelji, koje su od ključne važnosti za kvalitetu života i sprječavanje siromaštva, osobito među djecom,

- invalidne osobe integrirane su u društvo i Akcijski plan Vijeća Europe za osobe s invaliditetom 2006.-2015. proveden je u potpunosti,
- pronađena su održiva rješenja za osiguravanje da svi imaju doličan dom, uz pomaganje ljudima u ugroženoj situaciji da izbjegnu pretjerana zaduživanja.

13. Javne vlasti moraju pokušati osigurati da se oni koji su bili isključivani i oni koji dolaze iz siromaštva ne strmoglave natrag u istu situaciju. Građani bi trebali imati pravo uvesti promjene u ključna područja života zajednice.

14. Investiranje u kohezivno društvo također zahtijeva od nas da pokrenemo politike koje prepoznaju i cijene potencijal koji svaka osoba ima i može doprinijeti kvaliteti života za sve. Svi članovi društva, uključujući najsiromašnije, imaju vještine i vrijednosti koje se mogu pokrenuti u svrhu socijalne kohezije. Kultura međusobnog prepoznavanja može se razviti u alat za mobilizaciju i ispunjavanje koji daje značenje i svrhu svačijem životu, osobito onih koji su izolirani i nisu aktivni u vlastitoj zajednici.

B. Izgradnja Europe iz zajedničkih i socijalnih odgovornosti

15. Temeljna odgovornost država i vlada u pogledu socijalne kohezije je neprijeporna. Javne vlasti jamče ljudska prava, uključujući socijalna prava i sudioničku demokraciju. Međutim, pojavljuju se novi koncepti upravljanja putem partnerstva i dijaloga na svim razinama širom Europe. Kako bi se produbio raširen osjećaj socijalne odgovornosti, sve interesne strane - ne samo vlada i druge javne vlasti, već također i socijalni partneri, civilno društvo, građani, korporacijski partneri i mediji - trebali bi prepoznati potrebu da djeluju odgovorno i pomognu razviti svijest o zajedničkoj odgovornosti ili suodgovornosti.

16. Građani bi trebali razviti svijest pripadnosti zajednici i trebalo bi ih se poticati i ovlastiti da prihvate svoju odgovornost i doprinesu životu u svojim zajednicama.

17. Zemlje članice trebaju, stoga, razviti širok raspon instrumenata sudjelovanja na svim razinama, s mogućnošću njihovog kombiniranja i prilagođavanja na način da se koriste sukladno okolnostima. To može uključivati, na primjer, promjene informacija i mišljenja na javnim sastancima, forumima, grupama i vijećima čiji je zadatak prepoznati prioritete za politike i aktivnosti, davati savjete i prijedloge, kao i za okruglim stolovima, ispitivanju javnog mnijenja i anketama. Predstavnici javnih vlasti ne smiju jednostrano elaborirati politike bez suradnje s drugim igračima, uključujući, naravno, građane kojih se takve politike tiču. Sve interesne strane moraju biti ovlaštene donositi odluke i djelovati sukladno tome. Vlade i korporativne interesne strane moraju uvijek biti svjesne da njihovi politički i ekonomski izbori utječu na živote onih koji nisu uključeni u donošenje odluka te trebaju uzeti u obzir razlike između muškaraca i žena.

18. Zajednički ili suodgovoran pristup je, stoga, nužan za ispunjavanje glavnih izazova društva, kao što je borba protiv siromaštva, osiguravanje dobrobiti svih, osiguravanje održivog razvoja (kako s ekološkog stajališta, tako i u pogledu zaštite budućih generacija) i života u pluralističkom društvu, izbjegavajući na taj način socijalno isključivanje.

19. Sposobnost građana za akciju ovisi uvelike o političkim i institucionalnim programima. Bez takvih programa, pojedinci - osobito oni najugroženiji - ne mogu u potpunosti preuzeti odgovornost za upravljanje vlastitim životima, uključujući njihovo uspješnu integraciju na tržište rada. Kako bi građani bili aktivno uključeni u društvo, javne vlasti trebaju uzeti u obzir njegove specifične potrebe i očekivanja.

20. Vlade na svim razinama mogle bi dalje unaprijediti svoj doprinos na sljedeći način:

- povećanjem transparentnosti svog donošenja odluka te ciljeva i rezultata svoje politike, kako bi građani bili u potpunosti svjesni značenja i doprinosa javnih politika,

- osiguravanjem reprezentacije čitavog društva u javnim službama i pružanje odgovarajuće razine obuke i vještine za poboljšavanje komunikacije te bavljenje pitanjima vezanima uz međukulturalni dijalog,
- stvaranjem odgovarajućih uvjeta za elaboraciju zajedničkih ciljeva i zajedničke vizije na ugroženim područjima za buduću dobrobit, kao što su socijalna pravda, obrasci potrošnje energije, vode i resursa te interakcija u pluralističkom društvima, kao i odavanje priznanja građanima za njihov trud.
- mjerenjem socijalnog napretka u pogledu reduciranja socijalnih, ekonomskih i spolnih nejednakosti uz mjerenje napretka koji se temelji isključivo na ekonomskim kriterijima, kao što je stopa rasta bruto domaćeg proizvoda (BDP).

21. Vijeće Europe je već razvilo alat za podržavanje principa zajedničke odgovornosti. „Ugovor socijalnog modela u više dijelova“ uspostavlja okvir za povezivanje javnih i privatnih pružatelja usluga, osobito skupina u ugroženoj situaciji. Indikatori dobrobiti za sve razvijeni su korištenjem metodološkog pristupa koji uključuje građane prilikom definiranja kriterija koji će se primjenjivati. Ti se modeli mogu usvojiti u različitim situacijama širom Europe.

22. Pristup zajedničke odgovornosti mogao bi također doprinijeti novoj viziji ekonomskog razvoja i stvaranja radnih mjesta. Poboljšana društvena i ekološka veza mogla bi potaći poslove da potraže dugoročnu ravnotežu između doličnih radnih uvjeta, usklađivanja radnog, obiteljskog i osobnog života, prepoznavanja i poštivanja lokalnog znanja i resursa te ekonomske koristi.

23. Sveobuhvatan referentni rad na postojećem i potencijalnom doprinosu poduzeća koja se temelje na socijalnoj koheziji trebao bi se pripremiti i pronijeti širom Europe. Analizu bi trebalo provesti iz modela stvaranja radnih mjesta koje podržavaju socijalne veze, solidarnost i nova kretanja u obrascima potrošnje.

24. Povelja vijeća Europe o socijalnoj i zajedničkoj odgovornosti trebala bi postati referentni alat za aktivnost koja bi promovirala dobrobit za sve u 21. stoljeću i osigurala stajalište o obvezama ove generacije, kao i o izazovima s kojima se suočava kako bi se osiguralo pravo budućih generacija na dobrobit.

C. Osnaživanje predstavljanja i demokratskog postupka donošenja odluka i razvoj socijalnog dijaloga i civilnog angažmana

25. Građani i zajednice trebali bi igrati glavnu ulogu ne samo u početnim fazama javnih politika - putem glasovanja i asocijativnih aktivnosti - već također i njihovim provođenjem. Oni gube samopouzdanje ako nisu uključeni u proces reforme i provedene politike, a ljudi na reforme, osobito vezane uz politike javnog zdravstva i socijalne zaštite, obično gledaju kao na potencijalnu prijetnju njihovoj dobrobiti. Tamo gdje je naglasak na osnaživanju i nezavisnosti sudionika, pozitivna interakcija s građanima postaje vrijedan izvor informacija i obnavljanja za javne vlasti.

26. Demokracija nije jednostavno mehanizam za ljude da se skupe i glasuju. To je složen i dinamičan proces koji potiče individualno i zajedničko razmatranje, traženje i dijeljenje informacija te raspravu vezanu uz postizanje najboljih mogućih rezultata za opće dobro, kao i za svakog pojedinog građanina.

27. Ovlaštenje građana da djeluju predstavlja političku obvezu stvaranja prilika i motivacija, osobito putem dijaloga i dogovora. Javne vlasti trebale bi osigurati postojanje odgovarajućih predstavničkih struktura u dovoljnoj količini kako bi se na sudjelovanje potakli svi članovi društva, uz posebno obraćanje pozornosti na građane i grupe građana kojima je teže uključiti se ili koji, de facto, ostaju na margini javnog života.

28. Sudjelovanje djece i mladih temeljna su prava i ključni element za budućnost društva. To može poboljšati odluke koje se tiču djece i mladih i postupno potaći njihovu obvezu, kao građana, prema društvu i njegovim institucijama.

29. Svrtačanjem pozornosti na moralne i etičke resurse građana, javne vlasti mogu postići rezultate u pogledu solidarnosti i održivosti koji se ne bi mogli postići ni na koji drugi način. Istodobno, javne vlasti trebale bi omogućiti eksperimente i inovaciju te izbjevati kruta rješenja.

30. Ono što će to omogućiti jest politička volja da promoviraju pravu klimu povjerenja između vlasti, građana i organizacija civilnog društva stvaranjem sinergija i komplementarnosti između njih, maksimizirajući transparentnost, a istodobno svodeći asimetrije među metodama informiranja na najmanju moguću mjeru. Da bi željeni učinak bio trajan, uz te procese treba postojati i prava dodjela odgovornosti na lokalnoj razini, gdje se puno toga može dobiti zbog blizine.

31. Uzevši sve prethodno navedeno u obzir, potrebno je prepoznati i popraviti nedostatke predstavljanja. I dok bi ljude koji preuzimaju rizik trebalo aktivno poticati da koriste svoje potencijale i sposobnosti, drugi segment populacije trebao bi se također aktivirati u pronalaženju zajedničkih rješenja i planova za socijalne probleme, kako je predloženo u Preporuci Vijeća ministara Rec(2001)19 zemljama članicama o sudjelovanju građana u lokalnom javnom životu.

32. U slučaju posebnih skupina građana, posebno onih koji se nalaze u situacijama ugroženosti, vodeći principi za sve zakone, politiku i praksu trebali bi biti principi nediskriminacije, nezavisnog života i punog sudjelovanja u životu zajednice. Te predstavničke organizacije i same pojedince trebalo bi poticati i ovlastiti da postanu potpuno posvećeni tom procesu na svim razinama.

D. Izgradnja sigurne budućnosti za sve

33. Nedostatak perspektive otežava prihvaćanje odgovornosti, osobito među mladima. Ulaganje u mlade trebalo bi predstavljati prioritet za Europu. Društvo u cjelini mora podržavati održivo zapošljavanje i osobno ispunjenje, obiteljski život i društvenu posvećenost.

34. Treba poticati socijalnu mobilnost, uključujući migrante. Društva moraju osigurati sigurnu budućnost i perspektive za svakoga, za svaku skupinu u društvu, uz istodobno pružanje dodatne podrške onima koji se nalaze u nepovoljnim situacijama. Svatko mora imati pravo na kreativnost, na davanje smisla i perspektive vlastitom životu i na preuzimanje rizika. Socijalna zaštita i socijalna mreža moraju biti dovoljno snažne da ljudi mogu planirati vlastiti život, svjesni da će, ako ne uspiju u tome, dobiti drugu priliku i moći će započeti ponovno. Zemlje članice trebale bi primjenjivati Preporuke Vijeća Europe za poboljšavanje socijalne mobilnosti.

35. Trenutna i održiva aktivnosti na svim razinama za obnavljanje samopouzdanja ljudi u njihovu budućnost nužna je za svladavanje socijalnih i demografskih izazova koji proizlaze iz sve starije populacije u Europi i globalnog populacijskog trenda, iz posljedica klimatskih promjena i nejednakog pristupa resursima. Potrebno je pozabaviti se trenutnim društvenim poteškoćama, uključujući uznemirujući ulazak u začarani krug nepovjerenja i tjeskobe, koji potkopava povjerenje u javne vlasti i uzrokuje da se ljudi povlače u sebe.

36. Za većinu ljudi, obitelj je mjesto gdje se stječu prva iskustva i gdje se uči o socijalnoj koheziji. Obitelji, stoga, igraju važnu ulogu u izgradnji povjerenja u budućnost i razvoju održivih životnih projekata.

Djeca, osnažena i svjesna svojih prava, moraju imati priliku razvijati se u sigurnom okolišu bez nasilja, okolišu koji ih podržava. Sukladno tome, treba provesti organizaciju i prilagodnu važnih službi. Angažman zemalja članica vezan uz prava djece ulaganje je u budućnost.

37. Obnavljanje vjere u budućnost ne znači samo pružiti pojedincima mogućnost da streme svojim obiteljskim i profesionalnim težnjama, već također znači i globalne ciljeve, kao što su mir, sigurnost, socijalna pravda, ekonomska učinkovitost s pravednim dijeljenjem resursa, zdrav okoliš i zaštita prava budućih generacija na blagostanje. Važno je razviti novu viziju sigurnosti koja se temelji na nematerijalnim vrijednostima koje su dugoročno gledano neodvojive od naše dobrobiti, konkretno socijalne veze i solidarnost.

38. Nove modele za usklađivanje obiteljskog, građanskog angažmana i profesionalnog života treba razviti na takav način da svatko može postići osobnu i društvenu ravnotežu u globaliziranom društvu. Količina vremena koja se posvećuje različitim zadacima treba uzeti u obzir potrebu za izbjegavanjem stresa i izolacije, posebno vodeći računa o specifičnim okolnostima muškaraca i žena, kako u obitelji, tako i na poslu.

39. Naša društva ubrzano stare i mnogo se raspravlja o mirovinskim osiguranjima, uključujući raspravu o dodatnim načinima financiranja sustava. Nedavni događaji pokazali su kako individualna rješenja nisu uvijek dovoljna ni sigurna. Javni mirovinski planovi moraju se promijeniti na način da osiguraju dugoročnu održivost, koja također zahtijeva jačanje integracijske solidarnosti. Moraju se istražiti različiti načini financiranja socijalne zaštite, osobito povećanjem produktivnosti na radu.

40. Umjesto usmjerenosti na starije osobe kao faktore rizika, društva bi trebala bolje iskoristiti njihov doprinos, temeljen na iskustvu i kvalifikacijama, kako bi mogli biti dijelom socijalne kohezije. To znači da obitelj, organizacije i profesionalne usluge moraju podržavati i promovirati mogućnost da starije osobe aktivno sudjeluju u društvu. „Aktivno starenje“ koncept je budućnosti.

41. Unatoč šokantnim ekonomskim i financijskim krizama, ili upravo zbog njih, inicijative širom Europe - i širom svijeta - nastoje razviti nove oblike zajedničke vizije i odgovornosti za budućnost. S ciljem istraživanja i korištenja punog potencijala takvih inicijativa, Vijeće Europe će se snabdjeti korištenim konceptima, metodama i alatima te ocijeniti mogu li se oni kako usmjeriti i primijeniti na širi kontekst socijalne kohezije.

III. Akcijski plan Vijeća Europe za socijalnu koheziju

42. Na razini Vijeća Europe, nakon zahtjeva 1. konferencije ministara odgovornih za socijalnu koheziju koju je održalo Vijeće Europe (Moskva, veljača 2009.), Europskom odboru za socijalnu koheziju povjerena je razrada i provedba Akcijskog plana za socijalnu koheziju koji nadopunjuje ovu Novu strategiju za socijalnu koheziju. Spomenuti akcijski plan predlaže konkretne politike i aktivnosti u korist socijalne kohezije koje su sastavljene u suradnji s različitim odjelima Vijeća Europe.

43. Europski odbor za socijalnu koheziju redovito će ponovno ispitati prioritete ove strategije, ocijeniti napredak i razmotriti treba li pregledati tu strategiju. Kao i 2004. i 2010. godine, Nova strategija Vijeća Europe za socijalnu koheziju temeljito će se pregledati 2015. godine.

AKCIJSKI PLAN VIJEĆA EUROPE ZA SOCIJALNU KOHEZIJU

I. Uvod

1. Vijeće Europe definira socijalnu koheziju kao sposobnost društva da osigura dobrobit svih svojih članova svođenjem nejednakosti na najmanju moguću mjeru i izbjegavanjem marginalizacije, da upravlja razlikama i podjelama i da svima osigura priliku za postizanje dobrobiti. Socijalna kohezija je dinamički proces i nužna je za postizanje socijalne pravde, demokratske sigurnosti i održivog razvoja. Podijeljena i nejednaka društva nisu samo nepravedna, ona ne mogu osigurati dugoročnu stabilnost.
2. U kohezivnom društvu, dobrobit svih je zajednički cilj koji uključuje osiguravanje da odgovarajući resursi budu dostupni za borbu protiv nejednakosti i isključivanja.
3. Vijeće Europe donijelo je koncept socijalne kohezije na Europskoj razini, koncept koji je nužan za ispunjavanje tri ključne vrijednosti Organizacije: ljudskih prava, demokracije i vladavine prava.
4. Pravni instrumenti Vijeća Europe, osobito Europska konvencija o ljudskim pravima (ETS br. 5) i revidirana Europska socijalna povelja (ETS br. 163), nude pouzdani pravni okvir za zaštitu i promociju ljudskih prava, uključujući socijalna prava, i na taj način učinkovito doprinose socijalnoj koheziji.
5. Konačna deklaracija Konferencije ministara Vijeća Europe odgovornih za socijalnu koheziju (Moskva, 2009.) potvrđuje da je socijalna kohezija „važnija nego ikada i zahtijeva obnovljenu političku posvećenost“. Stoga su ministri zamolili Vijeće ministara Vijeća Europe da „izradi Akcijski plan Vijeća Europe na području socijalne kohezije, gradeći na postojećim aktivnostima i uzevši u obzir financijske resurse“.

II. Ciljevi i priroda Akcijskog plana za socijalnu koheziju

6. Odgovornost za stvaranje potrebnih uvjeta promocije i osiguravanja socijalne kohezije leži na zemljama članicama. Taj akcijski plan može pomoći prilikom provođenja njihovih političkih obveza vezanih uz socijalnu koheziju u praksi. Temelji se na sljedeća četiri stupa koja su definirana Novom strategijom Vijeća Europe za socijalnu koheziju, odobrenom u srpnju 2010. godine:
 - ponovna investicija u socijalna prava i kohezivno društvo,
 - izgradnja Europe pomoću odgovornosti koje su zajedničke i socijalne,
 - jačanje predstavljanja i demokratskog donošenja odluka te proširivanje socijalnog dijaloga i građanskog angažmana,
 - izgradnja sigurne budućnosti za sve.
7. Socijalna kohezija ne može se nametnuti, niti se može postići pridržavajući se jednog nacrtu koji se primjenjuje na sve. I dok su neke političke mjere nužne za stabilno društvo i socijalnu koheziju, drugačije situacije zahtijevaju drugačije pristupe. Ovaj se akcijski plan stoga može prilagoditi konkretnoj situaciji u državi, regiji ili općini. Socijalna kohezija neće se nikada moći postići samo pristupom odozgo prema dolje (top-down). Ovaj plan predviđa aktivno sudjelovanje svih građana - muškaraca i žena - u definiranju konkretnih ciljeva i brzine provedbe.
8. Uzimajući u obzir raznolike situacije u zemljama članicama Vijeća Europe, sljedeći ciljevi i aktivnosti su preduvjet za socijalno kohezivna društva. Zemlje članice možda imaju drugačije prioritete vezane uz njih. Međutim, što se više ciljevi tih politika provode širom Europe, to će

Europa postati kohezivnija. Također je važno naglasiti da, ovisno o nacionalnim okolnostima, usvajanje politike mjera prema akcijskim planovima možda može biti pitanje za centralnu vladu i/ili regionalne ili lokalne vlasti.

9. Akcijski plan dopunjuje opsežna kolekcija konvencija, preporuka, političkih smjernica i izvješća Vijeća Europe, koji pokrivaju sve vidove socijalne kohezije, a koje se križno odnose na svaku predloženu akciju vezanu uz politiku. Njegov je cilj dati akcijskom planu - od samog početka - europsku prirodu na temelju raznih tijela Vijeća Europe kao podršku socijalnoj koheziji.

III. Aktivnost politike za socijalnu koheziju

10. Što se tiče potrebe za ulaganjem u socijalna prava i kohezivno društvo, zemlje članice pozivaju se da:

- razmotre ratifikaciju odgovarajućih instrumenata Vijeća Europe, ako to već nisu učinile,
- provedu Akcijski plan Vijeća Europe za osobe s invaliditetom 2006.-2015.
- ponude svim građanima – muškarcima i ženama – jednake mogućnosti, uz pružanje dodatne potpore onima u nepovoljnijem položaju,
- stvore potrebne uvjete da svi građani mogu uživati u potpunom pristupu socijalnim pravima, bez obzira na njihov socijalno-ekonomski položaj, spol ili etničku pripadnosti. To uključuje potrebu za identificiranjem i nadvladavanjem stvorenih barijera, između ostalog, putem postupaka priopćavanja i institucionalnog jezika te da eliminiraju diskriminaciju i dvostruke standarde,
- poduzmu potrebne mjere kako bi osigurale da osobe u ugroženim situacijama dobiju financijsku potporu i imaju zajamčen pristup socijalnim i financijskim uslugama, kao i zdravstvenoj skrbi,
- uvedu učinkovite načine uključivanja svih interesnih strana, uključujući same građane, u jamčenju dugoročne financijske i kvalitativne održivosti univerzalnih socijalnih prava,
- promoviraju razvoj socijalnih veza, umrežavanja i solidarnosti kao alata za stvaranje doličnih radnih mjesta. Podržavanje poduzetništva i inicijativa u održivim socijalnim i ekološki prihvatljivim projektima,
- promoviranje stabilnosti, dobrobiti i autonomnosti obitelji, koje su kritične za kvalitetu života i sprječavanje siromaštva,
- osiguravanje da svi imaju pristup smještaju odgovarajućih standarda, uz pomaganje ljudima u nepovoljnim položajima da izbjegnju pretjerana zaduženja.

11. Što se tiče izgradnje Europe zajedničkih i socijalnih odgovornosti, zemlje članice pozivaju se da:

- stvore uvjete za učinkovito dijeljenje socijalnih odgovornosti između javnih vlasti na svim razinama, građana i ostalih važnih interesnih strana,
- ovlaste interesne strane, uključujući civilno društvo i pojedine građane različitog podrijetla da donesu odluke za dobrobit svih i djeluju u skladu s time,
- osiguraju da se politički ciljevi razrade i donesu odluke na transparentan način te da uključe sve građane - muškarce i žene - kao i interesne strane u raspravi o viziji i sadržaju politike kohezivnog društva,
- uvedu postupke koje omogućuju svim građanima da izraze svoja očekivanja u pogledu socijalne kohezije,
- promoviraju predstavljanje muškaraca i žena koji pripadaju manjinama ili su podrijetlom migranti, osobito u javnim službama,
- osiguraju transparentnost u određivanju ciljeva javnih troškova,
- mjere društveni napredak u pogledu smanjivanja socijalnih i ekonomskih nejednakosti uz mjerenja koja se temelje na isključivosti ekonomskih kriterija, kao što je stopa rasta bruto domaćeg proizvoda (BDP-a).

12. Što se tiče osnaživanja predstavljanja i demokratskog donošenja odluka te proširivanje socijalnog dijaloga i građanskog angažmana, zemlje članice pozivaju se da:

- potiču građane i zajednice na igranje glavne uloge ne samo u početnim fazama javnih politika - putem glasovanja i asocijalnih aktivnosti - već također provođenjem tih politika, kao i ocjenjivanjem rezultata u pogledu informiranja o budućim planovima,
- osiguraju da postoje odgovarajući i dostatni oblici i strukture predstavljanja kako bi se potaklo sudjelovanje svih članova društva, uključujući ugroženije grupe građana,
- što se tiče integracije specifičnih grupa građana, osobito onih u ugroženim situacijama, da vodeći principi za sve valjane zakone, politike i prakse budu nediskriminirajuć, nezavisan život i potpuno sudjelovanje u životu zajednice.

13. Što se tiče izgradnje sigurne budućnosti za sve, zemlje članice pozivaju se da:

- stvore potrebne uvjete za razradu zajedničke vizije dobrobiti, uključujući uvjete za buduće generacije, zajedno s građanima i ostalim interesnim stranama,
- osiguraju svoj djeci mogućnost da rastu i razvijaju se u miroljubivom okruženju,
- nude svim mladima jednake mogućnosti, posebice u pogledu olakšavanja njihovog ulaska na tržište rada i napredovanja na tom tržištu,
- donesu posebne, dodatne odredbe - osobito politike za promoviranje socijalne mobilnosti za sve - za podržavanje mladih u nezavidnim situacijama, koji bi mogli biti posebno ugroženi i koji bi se mogli početi antisocijalno ponašati ili čak zaći u delinkvenciju,
- razviju i promoviraju politike kako bi se pojedincima, osobito mladim ženama i muškarcima, omogućilo da održe pravu ravnotežu između profesionalnog i privatnog života i građanskog angažmana,
- da se pozabave trenutno glavnim izazovima socijalnog razvoja - uključujući i razvoj na globalnoj razini - kao što su mir, sigurnost, socijalna pravda, ekonomska učinkovitost - uz pravednu podjelu sredstava, zdrav okoliš i zaštitu prava budućih generacija na dobrobit te razvoj relevantnih političkih rješenja,
- razviju novu viziju sigurnosti, koja se temelji na nematerijalnim vrijednostima, konkretno socijalnim vezama i solidarnosti,
- prepoznaju važnu ulogu koju stariji građani mogu igrati u društvu te pružaju odgovarajuće i održive mirovinske programe i ostale usluge podrške, uz jačanje međugeneracijske solidarnosti,
- posvete više pažnje održivosti sustava socijalne sigurnosti. Olakšavanje adekvatnost i pristupačnost određenih naknada,
- podržavanje obitelji jer se socijalna kohezija prvo iskusi i uči upravo unutar obitelji, a tamo se razvija i sigurnost u budućnost i razvijaju se raznoliki životni projekti.

IV. Metodologija

Pristup odozgo prema dolje i odozdo prema gore

14. Akcijski plan za socijalnu koheziju namijenjen je ojačavanju predanosti svih interesnih strana socijalnoj koheziji. Naglašavanje zajedničke socijalne odgovornosti pretpostavlja da različiti javni i privatni sudionici, kao i građani, osjećaju da se to izravno njih tiče i s vremenom preuzimaju tu odgovornost.

15. Nužno je razviti taj proces na europskoj, nacionalnoj i lokalnoj razini, u sprezi sa samim građanima. Kako bi se osigurao transverzalni pristup, traži se najšire moguće sudjelovanje. Sudjelovanje građana i ostalih interesnih strana mora biti dobrovoljno, a provedbeni okvir mora biti dovoljno fleksibilan da uključi taj faktor.

16. Akcijski plan za koheziju mora se temeljiti na dva istodobna procesa:

- pristup odozgo prema dolje, koji se temelji na pravnim i političkim instrumentima koje je izradilo Vijeće Europe (Europska društvena povelja, Europski zakonik o socijalnoj sigurnosti, prijedlozi Vijeća ministara, odluke Parlamentarne skupštine, itd.)
- pristup odozdo prema gore namijenjen donošenju zajedničke socijalne odgovornosti, dijaloga i vizije budućnosti, prvo na lokalnoj, a potom na regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini.

i. Kapitalizacija postignuća u Vijeću Europe

17. Vijeće Europe ima značajno iskustvo u oba pristupa, a ovaj akcijski plan naglašava interakciju među njima. Ta je interakcija inovativna komponenta navedenog plana. Ona dozvoljava da Nova strategija za socijalnu koheziju i ostali pravni i politički instrumenti postanu vidljiviji, bolje poznati i primjenjivi na terenu. Istodobno, proces izgradnje zajedničke odgovornosti preuzima šire i konkretnije dimenzije na skicama ovih referentnih tekstova i političkih instrumenata objašnjenih na europskoj razini.

18. Kada se radi o pristupu odozdo prema gore, metoda uključivanja građana koju je razvilo Vijeće Europe omogućit će prioritete u pogledu dobrobiti za sve, kako je ta dobrobit definirana i sistematizirana, a pritom ostaje pristupačna i lako prenosiva.

ii. Principi provedbe

19. Kako bi Akcijski plan za socijalnu koheziju ispunio svoje ciljeve u potpunosti, moraju se poštivati brojni principi:

- učenje, dijeljenje informacija i mainstreaming,
- interakcija i komplementarnost legalnih instrumenata i političkih preporuka koje promoviraju socijalnu koheziju u Vijeću Europe,
- stvaranje veza s ostalim instrumentima i akcijama Vijeća Europe,
- komplementarnost s politikama Europske Unije i Ujedinjenim Narodima (posebice Međunarodnom radnom organizacijom (International Labour Organization - ILO)),
- redovita procjena u pogledu ocjenjivanja i, ako je potrebno, prilagođavanja procesa.

iii. Koordinacija na europskoj razini

20. Europski Odbor za socijalnu koheziju (CDCS) koordinirat će i slijediti provođenje Akcijskog plana za socijalnu koheziju od strane zemalja članica. One se potiču na davanje redovitih povratnih informacija o akcijskom planu u pogledu razmjene iskustva, metoda i najbolje prakse.

21. Sekretarijat Vijeća Europe osigurava prostor za suradnju, detaljne smjernice za izradu Akcijskog plana za socijalnu koheziju te, prema potrebi, dogovara metodološku pomoć s provedbom.

22. Ciljevi Akcijskog plana za socijalnu koheziju mogu se revidirati nakon budućih ažuriranja Nove strategije za socijalnu koheziju Vijeća Europe.